

Projev předsedy vlády Stanislava Grosse

Vážený pane prezidente,

teď mi dovoďte, abych ostatní funkcionáře nejmenoval, ostatní bych oslovil dámy a pánové,

nejprve bych chtěl zareagovat na to, co zde již bylo řečeno, jen dvě poznámky. Za prvé, pan generální ředitel výstaviště řekl, že vláda má sto dnů hájení, já vás chci ujistit, že vláda neměla ani den hájení a dokonce, než vláda vznikla, tak byla pod takovou bubnovou palbou, jako žádná jiná. Takže v tomto směru nemusíte mít nějaké výčitky, protože já žádných sto dnů hájení nežádám a myslím si, že tady to fórum je fórum, kde je zapotřebí hovořit otevřeně bez nějakých zbytečných předpokladů, ale je zapotřebí takové shromáždění využít k tomu, aby padaly návrhy a dalo se o nich věcně debatovat.

A pak tady byla ve vystoupení pana prezidenta poznámka ke stavu naší dopravní infrastruktury k dálnici D1, že ne všichni mohou létat vrtulníkem a jezdit s modrým majáčkem. Já vás musím ujistit, že do Brna jsem dnes přijel vlakem a do Brna je to velice dobrý způsob dopravy. Nechci tím dělat propagaci českým drahám, ale pokud máte někdy problém časový, jak zvládnout některá jednání, tak při jízdě vlakem z Prahy do Brna je možnost zvládnout řadu jednání a ušetřit tak čas do značné míry. Není to leckdy o majáčku, ani o vrtulníku, ale je to o tom, abychom se učili využívat to, co jsme před časem zahodili, jako něco, co už nejde s kurzem doby. Tolik k tomu, co zde zaznělo a ještě se později vrátím.

Chtěl bych za prvé poděkovat za pozvání na sněm Svazu průmyslu a dopravy ČR a chci říct, že jsem přesvědčený, že jednou z klíčových podmínek rozvoje české společnosti je efektivní dialog mezi podnikatelskou sférou a sférou vládní, mám na mysli nejen dialog sociální, který probíhá, ale dialog mezi těmi, kteří mají skutečně velkou možnost vytvářet podmínky pro fungování v tomto státě a mezi těmi, kdo jsou jejich konzumenty. A v tomto případě samozřejmě jste to vy. Takže já toto dnešní setkání beru jako vyjádření takové spolupráce a tady jasně deklarovat, že jsem na ni připraven a možná to, že jsem první cestu po jmenování do pozice předsedy vlády směřoval na vaši akci, na vaše setkání, byť nebylo takto početné, tak svědčí o tom, že si skutečně této komunikace vážím a že jí přikládám velký význam.

Potěšitelné v tuto chvíli je samozřejmě to, že česká ekonomika nabrala na síle a ta růstová fáze pokračuje nepřetržitě již pátým rokem. Co je nepochybně důležité je i to, že zahraniční obchod je nejlepší za poslední čtyři roky a toto jsou faktory, které dokazují, že ten základní směr, kterým jsme se vydali, je směr správný. Tím nechci říci, že zde není co dohánět, protože je nepochybně hodně věcí, kterými se dá pomoci tomu, aby to celkové tempo, celková výkonnost byla ještě větší, ale základní směr, ten, kterým se ubíráme v poslední době, je nepochybně směr, který přináší své výsledky a když zde mezi námi sedí kolega Grégr, který byl hodně u toho, když se některé základní přístupy měnily, tak si myslím, že stojí za to, abych ho tady zmínil, protože na tom má lví podíl a dnes řada lidí, kteří ho před pár lety kritizovali, dávají za pravdu tomu, že řada jeho pohledů na to, co by se mělo dělat, se v tuto chvíli naplňují, že byly pravdivé.

Myslím si, že v tuto chvíli je důležité to, aby ty věci, které budeme v nadcházejícím období realizovat, aby sledovaly ten základní cíl. Je dobré si někdy cíl definovat, protože občas se dostáváme do pozice, kdy se zaměřujeme jenom na části věcí, které mají být sledovány, a pokud jde o celkový cíl, kterým je vytvoření reálných podmínek pro další prosperitu České republiky, tak někdy zůstávají přece jen trochu stranou. V tuto chvíli bych vás chtěl seznámit s tím, co vidím jako podmínku prosperity České republiky, podmínku prosperity naší společnosti a kde vidím nezastupitelnou úlohu vlády České republiky, protože ta má, samozřejmě, poněkud širší záběr, nežli sledovat jen nějaký zájem té či oné části společnosti.

Pokud jsem měl před časem definovat co vidím jako hlavní cíl, tak já považuji za hlavní cíl, aby byla vyváženost mezi takovými třemi hlavními parametry, které, podle mého názoru, předurčují to, jestli společnost je nebo není úspěšná, jestli společnost je nebo není vyspělá, jestli je schopná dohánět ty, kteří jsou dnes v čele peletonu těch nejvyspělejších zemí. Myslím si, že ty tři hlavní parametry, které musíme sledovat a kde musíme bedlivě hlídat jejich vzájemnou rovnováhu, jsou parametry, které by se v pomyslném trojúhelníku daly dát na následující vrcholy. Prvním takovým vrcholem je otázka konkurenceschopnosti, mám na mysli nejen konkurenceschopnost ekonomiky, ale konkurenceschopnost naší společnosti jako takové, včetně jednotlivců, kteří v té společnosti jsou. Druhým pomyslným vrcholem toho trojúhelníku je otázka sociální společnosti a třetím vrcholem je otázka udržitelnosti veřejných financí. Myslím si, že to, abychom zvládli celkovou úlohu, je ve své podstatě úkol, který musí zajistit to, že jednotlivé politiky, které budeme realizovat a kroky v praxi musí zajistit to, že nedojde k nějakému velkému rozkmitání rovnováhy mezi těmito třemi vrcholy a mezi těmito třemi základními parametry.

Stručně se zmíním o každém z nich, byť nejvíce na tomto poli chci hovořit o tom parametru konkurenceschopnosti, protože to je nepochybně téma, které zajímá vás a které z vašeho úhlu pohledu je asi to nejpodstatnější. Nicméně, pokud jde o tu oblast konkurenceschopnosti, tak já ji vnímám přece jen v trochu širším měřítku, než čistě jen z toho podnikového pohledu. Myslím si, že ta oblast konkurenceschopnosti, ke které musí vláda přispívat v té podnikatelské sféře, nepochybně se točí kolem daňové politiky, kolem vymahatelnosti práva, kolem takových záležitostí, jako je podpora investic a nástrojů, které k tomu budeme používat, ale má i širší rozměr, a to je otázka podpory konkurenceschopnosti lidských zdrojů, jak se tomu dnes někdy trochu nehezky říká a já si z tohoto pohledu myslím, že je zapotřebí zde vytyčit zcela jednoznačný směr, protože v této oblasti investic do konkurenceschopnosti lidského potenciálu přinesou v některých momentech efekt poměrně rychle. Tady mám na mysli třeba zlepšení systémů rekvalifikací, aby byly skutečně více využity tyto metody pro potřeby reálné ekonomiky v tom či onom místě, kde k tomu dochází. Na druhé straně jsou zde oblasti, kde ty efekty z podpory rozvoje lidských zdrojů, které přijdou za 5, 10, 15 let, a to je otázka fungování našeho vzdělávacího systému. Nicméně někdy s tím začít musíme a pokud s tím nezačneme v tuto chvíli, tak ty plody, které jednou budeme sklízet, nepřijdou za 15 let, ale za 18 let. A tady vám k tomu řeknu několik věcí, které vidím jako naprosto klíčové. Nepochybně je to oblast, která v tom dnešním globalizovaném světě má stěžejní význam, ať už je to oblast jazykových schopností nebo oblast počítačové gramotnosti, nepochybně je to ale i podpora a ne jen nějaká konkrétní, ale vůbec budování toho systému, aby k tomu motivoval v České republice, jako je podpora těch, kteří jsou kreativní, kteří dokáží být přínosem, kteří jsou schopni tvořit přidanou hodnotu a nejsou těmi lidmi, kteří přijdou do práce, tam si odbudou těch osm hodin a po nějakém čase odejdou a zapomenou na tu práci. Protože máme-li být atraktivní pro investory, máme-li být atraktivní jako země obecně, mají-li být atraktivní naši lidé, kteří jdou pracovat někam jinam, tak musí mít dobrou pověst. Pověst pracovitých lidí, lidí, kteří jsou kreativní, kteří přemýšlí a jsou přínosem. A to je samozřejmě zapotřebí podporovat i v rámci toho celkového systému rozvoje lidských zdrojů.

Myslím si, že musíme také ledasco udělat s naší vzdělávací soustavou, to už je ta dlouhodobější záležitost, ale nepochybně budeme muset najít odvahu k tomu, abychom se nebáli plánovat, abychom dokázali mít ucelený systém predikce potřeby trhu práce a samozřejmě i potřeby reálné ekonomiky tak, abychom včas jednotlivé segmenty vzdělávací soustavy nastavovali na to, co s naším nejlepším přesvědčením bude reálná ekonomika potřebovat v okamžiku, kdy budou ty jednotlivé školy své absolventy vypouštět na trh práce. Je zapotřebí ledasco udělat s vysokými školami, protože i mezi vysokými školami v Evropské unii se rozvíjí poměrně čilá konkurence, asi jste zaznamenali, že vláda bude projednávat reformu vysokého školství. Přes všechny restriktce, které jsme museli dělat, tak v této oblasti dochází k poměrně výraznému posílení rozpočtu vysokých škol a nad ten normální rámec, kdy už bylo navýšeno financování vysokých škol, tak jsme ještě v posledních dnech uvolnili miliardu a dvě sta milionů korun, právě na realizaci toho projektu, který kolegyně ministryně školství předkládá, to jest ten projekt, který by měl z dlouhodobého hlediska zajistit konkurenceschopnost českého vysokého školství ve vazbě na tu konkurenci, která v Evropské unii je.

Vláda samozřejmě musí udělat ledasco i pro to, aby ČR jako taková byla konkurenceschopná, aby naše jméno ve světě znělo, takže tady je to o celkové propagaci naší země jako takové, ale je zde i řada konkrétních věcí, které musí vláda dělat a které tu konkurenceschopnost budou ovlivňovat. Váš pan prezident tady hovořil o jednom příkladu, jsou to ty otázky ekologických limitů. Já chci jasně říci, že vláda ČR, pokud do toho já budu mít co mluvit, tak bude plnit své mezinárodní závazky, ale bude je plnit tak, aby si neztěžovala podmínky k tomu, aby byla v budoucnu schopná plnit své závazky vůči naší společnosti, vůči našim lidem a aby si ve své podstatě nepodvázala to, že jiné závazky za 10, za 15 let nebude schopna plnit, protože když v tuto chvíli některé požadavky přestřelíme, abychom možná někde vypadali krásně, tak ve skutečnosti si tím podlomíme kolena do budoucna. Takže já budu chtít, abychom své závazky plnili, ale nebudeme je plnit více, než je zapotřebí, protože bychom si tím podvazovali rozvoj do budoucna, a to bude jasná pozice, kterou se budu snažit prezentovat.

Budou se v tuto chvíli projednávat jen některé záležitosti, ať už jde o emise některých plynů a podobně. Chci jasně říci, to k čemu jsme se zavázali, splníme, ale nevidím důvod, proč v tom pokračovat ještě víc, než-li je mezinárodní závazek. Máme ale mimochodem i jiné věci, kde to s tou ekologií, po mém soudu, trochu přeháníme, a to jsem velký ochránce životního prostředí. Mám teď na mysli třeba investice z fondu národního majetku na likvidaci ekologických zátěží. Možná, že se to někoho z vás dotkne, protože ten obchod se státní sférou je někdy velmi zajímavý, ale já říkám jasně, že nevidím důvod, proč bychom po továrně, která zatížila životní prostředí v místě, měli mít snahu, aby v tom místě, kde ta továrna zmizí, mohli žít živočišové, kteří nemohou žít třeba ani na Šumavě. To jsou všechno věci, které se budeme snažit zracionalizovat, znovu říkám, že tady je velké pole pro komunikaci pro spolupráci, ale závazky mezinárodní nepochybně budeme plnit po ten limit, který samozřejmě máme.

Pokud jde o tu druhou oblast, o které jsem hovořil, to je otázka v sociální soudržnosti. Tady už to možná z vaší strany nebude tolik rezonovat, ale já vám tady chci otevřeně říci, přestože jsem na fóru lidí, kteří spíše patří k té obchodní sféře a v tomto třeba nevidí něco, co by mělo být tak důležitým aspektem vládní činnosti, ale já vám jasně říkám, že jsem přesvědčený o tom, že pokud bychom věci realizovali tak, že ve společnosti vznikne sociální napětí, to se bude stupňovat, tak to je krok k nestabilitě a stabilita je základní podmínkou celkové prosperity. A proto musíme právě při vážení tohoto parametru sociální soudržnosti mít toto na paměti, protože stabilní prostředí je asi to nejlepší, co pro rozvoj podnikání obecně můžeme udělat. A kdybych to měl trochu rozvinout, tak samozřejmě v mém pojetí, v pojetí této vlády, je sociální soudržnost něco, co umožní v té veřejné ruce, ať už vládní nebo municipalit, zajistit to, že budeme schopni tlumit ty nejkřiklavější sociální rozdíly, ať již transferem peněz nebo, možná ještě lépe, transferem veřejných služeb, budeme se snažit zajistit to, aby na tom celkovém profitu z produktu se podílela co možná nejširší vrstva lidí, která je aktivní, budeme se snažit o to, aby ti, kteří se nezaviněně dostanou do nějakých složitých sociálních životních situací, aby v tom nezůstali sami a budeme se snažit, aby tady byl systém tvorby elit společnosti, který zajistí přístupnost té naší společnosti do budoucna, ale prostě nedošlo k tomu, že tady bude nějaká deseti, patnácti, dvacetiprocentní skupina obyvatel, která bude na věky věků generovat elitu tohoto státu, protože musíme zajistit, aby ten kdo je výjimečný, ten kdo je schopný, je ochoten investovat, je ochoten riskovat, má nápady, je pilný, tak aby se do té elity byl schopen propracovat i v okamžiku, kdy nepochází z nějaké preferované sociální vrstvy. Takže to je v mém pojetí velmi stručně, co si pod tím pojmem sociální soudržnosti představuji a říkám otevřeně, že tomuto parametru, kvůli té stabilitě i kvůli atmosféře ve společnosti, budeme věnovat patřičnou pozornost.

Ten třetí vrchol toho pomyslného trojúhelníku se týká veřejných financí. Já tady chci říct jen několik poznámek. Předpokládám, že vy lépe než já víte, že důvěra ve stav veřejných financí je podmínkou pro investice v ČR. Je to samozřejmě také něco, co vytváří cenu peněz, se kterými pak vy v reálné ekonomice pracujete. A tady k tomu ratingu jen drobnou poznámku, o kterém hovořil pan prezident. Samozřejmě, že na to mohou být různé názory. Já jsem se velmi bedlivě nechal informovat o tom, co bylo hlavním impulsem a tím bylo to, že jsme na té úrovni politické nezvládli. Že jsme nezvládli přijmout koncepci důchodové reformy. To byl hlavní impuls, alespoň podle informací, které mám a proto, mimochodem, v programovém prohlášení vlády je, ne že budeme do konce volebního období debatovat o tom, jaká by měla být podoba důchodového systému, ale že se pokusíme dobat konce a vláda do konce volebního období předloží návrh důchodové reformy, ať už pak reakce v parlamentu bude jakákoliv a budeme o tom debatovat. Mimochodem, nemyslím si, že to je tak beznadějně, protože kdo chce hledat cestu, kdo myslí na budoucnost, tak, po mém soudu, bude ochoten dojít ke kompromisu, za který se pak postavíme. A když se srovnáváme s nejspělejšími ekonomikami, tak je zapotřebí říci ještě jednu věc. Tj. to, že musíme zajistit stabilitu měřování v důležitých věcech. Pokud prostě v nějakém důležitém systému nastavíme směr a za 4, 6, 8 let ho měníme, tak v těch dlouhodobých systémech to přináší katastrofální výsledky, a proto ta širší shoda zde být musí a já doufám, že k ní dospějeme, a když srovnáme v oblasti takovýchto politik, které absolvovaly takové země, jako je Irsko, jako byly některé jiné státy, třeba zmiňované Finsko, tak jednou z podmínek bylo, že byla skutečně široká politická shoda na tom, jakým směrem se v různých oblastech vydávají a pak ten kurz držely. Neměnily ho. A je to o ochotě všech, kteří se na té politické scéně účastní, aby tuto debatu vedli otevřeně a hledali shodu. Nikoliv rozdíly. A já jsem k tomu samozřejmě připraven a celá vláda také.

Jinak obecně, pokud jde o ty veřejné finance, tak vy jste asi zaznamenali, že jsme minulý týden na vládní úrovni dojednali základní parametry návrhu státního rozpočtu. Ty parametry jsou lepší, než se předpokládalo, i když samozřejmě ty debaty budou pokračovat a kritických slov bude hodně, ale co je asi pro vás podstatné je, že ten základní směr, že v roce 2010 ČR bude schopna vstoupit do evropské měnové unie, ten směr držíme. Jinými slovy to znamená, že v roce 2008 budeme muset splňovat všechna kritéria tak, aby mohla příslušná hodnocení začít a aby v roce 2010 jsme mohli vstoupit. Letošní rok, z hlediska stavu veřejných financí, vypadá, že skončí lépe než předpokládal konvergenční program, který směřuje k přistoupení k Euru. Příští rok vypadá, že bude také o trochu lepší než se předpokládalo, ale to v tuto chvíli nechci úplně zakřiknout.

Pokud jde o ten směr ozdravování veřejných financí, tak ten je v celku jednoznačný. Ten směr je v oblasti podpoře aktivity, ten směr je v oblasti boje s těmi, kteří zneužívají solidární systémy ve státě a já přesto, že jsem sociální demokrat a přesto, že to myslím upřímně, tak říkám, že budeme zcela jednoznačně dělat maximum pro to, aby v této oblasti došlo k efektivním úsporám.

Já řeknu jeden příklad a dáte mi nepochybně za pravdu, že systém vyplácení sociálních dávek, který dnes realizujeme přes obce, ale platí to stát, je opravdu do značné míry neefektivní. Bavíme se o tom a kolega Škromach je velmi náchylný k tomu, abychom zde podstatné změny udělali. Já vám řeknu jeden konkrétní údaj. V této oblasti jsme před šesti lety vypláceli na těchto dávkách něco kolem 4,5 miliardy korun. V letošním roce to je již něco kolem 15 miliard korun a nepochybně mi dáte

za pravdu, že za těch šest let nedošlo k žádnému výraznému zhoršení sociální situace, naopak a myslím si, že tady to volá po poměrně zásadní systémové změně a není to nic, co by mělo znamenat sociální otřesy v ČR. Tak toto jsou ty konkrétní směry, kterými jdeme a kterými cestu v oblasti ozdravování veřejných financí chceme realizovat.

Protože už asi nemáme čas, tak to, o čem jsem chtěl hovořit v tuto chvíli ve vztahu ke sněmu, ke kongresu, přeruším a desky zakládám.

Na závěr bych vám řekl jednu poslední věc. Řekl bych vám to, že jsem přesvědčen, že lidé, jako jste vy, jsou lidé, kteří si zaslouží podporu a já jsem připraven tuto podporu vám maximálním způsobem poskytnout, i když to neznamená, že se vždycky ve všem shodneme. Ty dobré parametry, o kterých jsem hovořil na začátku, nejsou zdaleka výsledkem práce vlády, této, minulé, předminulé, jsou to také výsledky vlády, ale především výsledky vaší práce, protože jste lidé houževnatí, jste lidé, kteří dokáží jít za svým a máte pevnou vůli. Já si takových vlastností vážím a chci říci, že pokud minulost je plná úspěšných lidí, kteří dokázali prorazit právě tím, že se nevzdávali a nenechali zlomit, tak když např. Paul Galvin zakládal svou firmu Motorola, tak ten vznik byl přesně lemován tou houževnatostí. On měl za sebou ve svých třiceti třech letech dva bankroty a za posledních sedm set padesát dolarů si kupoval v aukci své vlastní firmy část skladu baterek a přes všechny neúspěchy si dokázal jít stále za svým a dokázal takovým velice krkolomným způsobem udělat do světa díru. Založil firmu Motorola, ta firma funguje dodnes, je to velké jméno, velký pojem a já vám chci říci, že v tomto sále - a já spoustu z vás znám - je hodně lidí, kteří mají stejně pevnou vůli a jsou stejně silní, jako on. Takže můžeme skutečně v tom globalizovaném světě udělat poměrně velké jméno a můžeme do něj udělat velkou díru, ze které bude pak třeba i vaší konkurenci špatně. Já doufám, že jí špatně bude, protože si přeji váš úspěch, protože vím, že i váš úspěch je celkový úspěchem naším.

Chtěl jsem vám zde říci několik obecných věcí, abyste znali celkový pohled můj, celkový pohled vlády a z tohoto pohledu, aby jste věděli, co od nás můžete očekávat. Děkuji vám za pozornost a těším se, že s některými z vás se budu setkávat v průběhu doby a každopádně přeji si váš úspěch. Mějte se hezky.